

קוֹנְטֵרַס

תְּהִיָּה מְרֻצָּה

יִחְזַק אֶת הָאָדָם, שְׂיִקְבֵּל כָּל הַבָּא עָלָיו בְּשִׂמְחָה, וְיִהְיֶה
מְרֻצָּה עִם הַכֹּל, וְאִזּוּ דִּיקָא יִחְיֶה חַיִּים טוֹבִים, עֲרֻבִים
וְנִעְיָמִים, וְיַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּשָׁלוֹם.

*

בְּנוֹי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן,
בוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנֵנוּ,
רַבֵּי נַחֲמָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רִז לֹא אָנִים לִיָּה

רַבֵּי נֶתָן מְבַרְסֵלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשְׁלָב בְּפִסְוִקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאמְרֵי חֲכָמֵינוּ
הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדַפּוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֵסֵלָב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: כָּל אָדָם צָרִיף
לְהִיּוֹת מְרַצֵּה בְּמָה שְׁיֵשׁ לוֹ, כִּי צָרִיף
לְחַקֵּק בְּדַעְתּוֹ הַיָּטִב הַיָּטֵב, שְׁלֹא כָּל
מָה שְׁרוּצָה — מְקַבֵּל, וְלֹא כָּל מָה
שְׁמְקַבֵּל — רוּצָה, וְעַל-כֵּן עַל כָּל
אָדָם לְהִיּוֹת מְרַצֵּה בְּמָה שְׁיֵשׁ לוֹ.
(אמרי מוהרא"ש, חלק ב', סימן תעא)

קוֹנְטֵרַס

תְּהִיָּה מְרֻצָּה

.א

צָרִיף שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם
עוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד כָּל מִינֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים, מְרִירוֹת
וְהִרְפָּתָקְאוֹת, כָּל אֶחָד כְּפִי עֲנִינּוֹ, וְהַכֵּל כְּדֵי לְנִסּוֹת
אוֹתוֹ, וְלָרְאוֹת אֵיךְ יַחֲזִק אֶת עֲצָמוֹ בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ
יִתְבָּרֵךְ, וְלֹא יִהְרָהֵר אַחֵר דְּרָכָיו יִתְבָּרֵךְ, וְעַל-כֵּן, אֱהוּבִי,
בְּנֵי, "תְּהִיָּה מְרֻצָּה" מְכַל מַה שְּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, וְתַדַּע כִּי
הַכֵּל לְטוֹבָתְךָ, כִּי הוּא יִתְבָּרֵךְ רוֹצֵה לָרְאוֹת אֶל מִי
תִּפְנָה בְּעֵת צְרוּתֶיךָ וְיִסּוּרֶיךָ וּמְכַאוּבֶיךָ, וְצָרִיף שְׁתַּדַּע,
כִּי אִם הָאָדָם מַחֲזִיק מֵעֲמֵד בְּעֵת צְרוּתוֹ וְיִסּוּרָיו הַקְּשִׁים
וְהַמְּרִים, וּבוֹרַח רַק אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, מֵעֲלָתוֹ גְּדוּלָּה וּשְׂכָרוֹ
הַרְבֵּה מְאֹד, וְשׁוֹם מְלֶאךָ וְשׁוֹם שְׁרָף אֵינָם יְכוּלִים לַעֲמֹד
בְּמַחֲצָתוֹ, וְאֵף שְׂזָה נְסִיוֹן קֶשֶׁה וְכָבֵד מְאֹד מְאֹד, כִּי

עוברים על האדם יסורים מרים וקשים עד מאד, עד שיכול לנשף חתיכת עץ מרב יסוריו הקשים והמרים, או שיכול להשתגע לגמרי, חס ושלום, מרב צרותיו והרפתקאותיו, ועם כל זאת אם הוא מחזיק מעמד, והוא מרצה מכל מה שעובר עליו, ואומר "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו" (תהלים קמה, יז), "צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי" (איכה א, יח), "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט", "אל אמונה ואין עול, צדיק וישר הוא" (דברים לב, ד). אין לתאר ואין לשער מעלתו בשמים, כי מתפארים למעלה בכל העולמות עם האדם הזה, איך שהוא נשאר חזק ואמיץ באמונה בו יתברך, אשרי לו!

ב.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם מנסים את כל אדם בכל מיני נסיונות, כל אחד כפי בחינתו, כפי מדרגתו וכפי שרש נשמתו, והכל כדי לראות מה יעשה בעת צרותיו ובעת שעוברים עליו משברים וגלים, כי באמת אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והוא יתברך מחיה, מהנה ומקים את כל הבריאה כלה, ודומם, צומח, חי, מדבר, הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והוא יתברך מנהיג

את עולמו בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּהַשְׁגָּחָה נִוְרָאָה וְנִפְלְאָה
מְאֹד, וּבְדַרְךָ נִעְלַמְת וְנִסְתַּרְת מֵעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת, וְעַל-כֵּן
רַב הָעוֹלָם אֵינּוּ יָכוֹל לְהִבִּין אֶת הַנְּהַגְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל,
וּמִזֶּה בָּא, שְׁנֹכְנְסִים בָּרַב בְּנֵי-הָאָדָם קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת
עָלָיו יִתְבָּרֵךְ, עַד שֵׁשׁ כָּאֱלוֹ שְׁכוּפְרִים לְגַמְרִי, רַחֲמָנָא
לְצַלָן, מְרַב צְרוּתֵיהֶם וְיִסּוּרֵיהֶם וּמְכַאֲבֵיהֶם, שְׁעוֹבְרִים
עֲלֵיהֶם, כִּי הִפֵּל נִעְלָם וְנִסְתָּר מֵהָאָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם;
וְעַל-כֵּן כְּשֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ, אָהוּבִי, בְּנִי, מֵהַ שְׁעוֹבֵר —
צְרוּת וְיִסּוּרִים, מְרִירוֹת וּמְכַאֲבִים, מְרִיבוֹת וּבְלָבוּלִים,
חֲלִישׁוֹת הַדַּעַת וְעֲגָמַת נַפֶּשׁ, רָאָה לְסַלֵּק אֶת דַּעְתְּךָ
לְגַמְרִי וְ"תִהְיֶה מְרַצָּה" מְכַל הַבָּא עָלֶיךָ, וְתִאֲמִין
בְּאִמוּנָה אֱמִתִּית, אֲשֶׁר בְּיַדַּי הִפֵּל לְטוֹבָתְךָ הַנִּצְחִית,
כְּדִי לְתַקֵּן שְׂרֵשׁ נִשְׁמָתְךָ, וּכְדִי לְהַשְׁרוֹת שְׂכִינַת עֲזוֹ
יִתְבָּרֵךְ עָלֶיךָ, כִּי אֵין הַשְׂכִּינָה שׁוֹרָה אֶלָּא עַל לֵב נִשְׁפָּר
וְנִדְכָּה (עֵינֵי בִזְהָר תְּרוּמָה קִנְח:); וְלִכֵּן רָאָה, אָהוּבִי, בְּנִי,
לְהִיּוֹת חָכָם, וּבִעַת צְרוּתֶיךָ וְיִסּוּרֶיךָ הַקָּשִׁים וְהַמְּרִים,
אֵל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאֵל תְּבַלְבֵּל עֲצָמְךָ מִשׁוּם
בְּלָבוּל שְׁבַעוֹלָם, וְאֵל תְּשִׁים לֵב אֶל כָּל אֱלוֹ הַמְּבַלְבְּלִים
דַּעְתְּךָ וְרוּצִים לְהַפִּילָךְ, אֶלָּא בְּרַח לָךְ אֱלֹהֵי יִתְבָּרֵךְ,
וְתִרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְדַבֵּר עִמוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ
אֶל רֵעֵהוּ וְהִבִּין אֶל אָבִיו בְּשִׁפְתַי הָאֵם שְׁלָךְ, כְּפִי שְׁאֵתָה
רְגִיל לְדַבֵּר בָּהּ, וְתִדַּע וְתִאֲמִין, אֲשֶׁר בּוֹ בְּרַגַע שְׁעוֹבֵר

עליך מה שעובר, ואתה מחזק את עצמך, ואתה מרצה מהכל, ובא אליו יתברך בלב נמוך, בלב נשבר ונדכה, אין לתאר ואין לשער איזה אור, איזה זיו ואיזה נעם ימשך אז על נשמתך, אם רק תחזיק מעמד. ותדע, אהובי, בני, שרוב רבם של כל הצדיקים שהיו כבר בזה העולם, לא זכו ולא הגיעו אל מדרגתם הגבוהה והנשגבה, אלא על-ידי שהחזיקו מעמד בעת שעברו עליהם צרות ויסורים ומכאובים, כי גם עליהם עברו כל מיני מרירות ויסורים, מחלקת ומריבות: אבינו הראשון אברהם התנסה בעשרה נסיונות קשים ומרים, ואף-על-פי-כן החזיק מעמד וברח יותר אליו יתברך, וכן יצחק אבינו סבל מה שסבל, ועם כל זאת היה מוכן למסור את נפשו אליו יתברך, וכבר פשט את צנארו להשחט בשבילו יתברך, וכל ימיו סבל חרפות ובזיונות מבנו עשו, שהיה רוצח ושופך דמים וכו', ועם כל זאת חזק את עצמו, ובא אל בטול אמת אליו יתברך, עד שלא הייתה לו שום הסתכלות בזה העולם כלל, וכן יעקב אבינו סבל כל ימי חייו צרת עשו, שרצה להרג אותו, צרת לבן שנצל אותו, צרת יוסף, צרת דינה, צרת שמעון וצרת רחל וכו' וכו', ועם כל זאת תמיד ברח אליו יתברך, עד שנכלל לגמרי בו יתברך, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (מגלה יח.):

מנין שְקראו הקדוש-ברוך-הוא ליעקב אל? שְנאמר (בראשית לג, כ): "ויקרא לו אל אלהי ישראל", ואבות העולם אברהם, יצחק ויעקב, על אף שעברו עליהם מרירות ויסורים, דינים ומכאובים קשים ומרים, הם החזיקו מעמד, וברחו יותר אליו יתברך, עד שנכללו לגמרי בו יתברך, וזכו שמזכירים אותם בכל יום — אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב, כי דיקא כשאדם מחזיק מעמד בתקף מרירותו וצרותיו ויסוריו הקשים והמרים, שעוברים עליו, והוא מרצה מהם, כי יודע שהוא יתברך מנהיג את עולמו בהשגחה נוראה ונפלאה מאד בחשבון צדק דיקא, אז זוכה להיות נעשה כסא ומרפכה לאלקותו יתברך. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, מה לפניך, ואל תקרא תגר בשעה שעוברים עליך צרות ויסורים קשים ומרים, רק תדם ותשתק במחשבתך ובדבורך, ואל תשאל שום קשיות עליו יתברך, רק תאמין שהכל לטובתך, ואז דיקא תזכה להגיע אל כל טוב אמתי ונצחי.

ג.

ראה, אהובי, בני היקר, להחזיק מעמד על כל מה שעובר עליך, ותמיד "תהיה מרצה" מכל מה שעובר עליך, ותדע ותאמין, כי הוא יתברך אב הרחמן, על

אף שעוברים עליך עכשו צרות קשות ומרות עד מאד, וכמעט שתשתגע מרב צרות, עם כל זה תדע, שבודאי רחמנותו יתברך גדולה ונשגבה עד מאד, ו"תהיה מרצה" בכל מה שעובר עליך, כי הוא יתברך יודע בודאי מה שהוא עושה, והוא רוצה ממך רק תפלה — שתיחד לעצמך מקום פנוי שאין שם בני-אדם, ותפרש שיחתך אליו יתברך, ותדבר עמו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ותדע ותאמין, אשר כל דבור ודבור שאתה מדבר עמו יתברך נשמע ונתקבל, וסוף כל סוף אחר הרע יבוא הטוב, ותזכה לחזות בנעם השם ולבקר בהיכלו, כי יתהפכו כל המרירות, הצרות והיסורים שלך לטובה, ותראה שהכל היה לטובתך הנצחית, כי על-פירב בשעה שעוברים על האדם צרות ויסורים קשים ומרים עד מאד, וכמעט שייצא מדעתו מרב צרותיו, נדמה לו כאלו יש עליו עוות הדין, וכאלו הקדוש-ברוך-הוא בכעס וברגז עליו, וכאלו הקדוש-ברוך-הוא אף פעם לא יעזר לו, אבל בשעה שהאדם מחזק את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, והוא מרצה בכל מה שעובר עליו, ובא אליו יתברך בלב נשבר ונדכה, ומספר לו את כל מה שעובר עליו, אז דיקא נתהפך הכל לטובה, ורואה איך שהרע והצרות והיסורים שעברו עליו, היו כסא לטוב ולחסד,

לקדשה ולאור שיזקה להם. וכלל זה תדע — כפי הטוב, האור והקדשה שמחכים לו, כמו-כן עוברים עליו קדם צער, יסורים ומכאובים קשים ומרים, ואשרי מי שמחזק את עצמו תמיד, והוא מרצה, ואז יזכה לכל טוב אמתי ונצחי.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, אשר בזה העולם עובר על כל אחד ואחד משברים וגלים, והעקר לחזק את עצמו בכל מיני אפנים שבעולם, ולהשתדל לקבל את כל אשר בא עליו באהבה, ולהיות מרצה, כי בודאי יש בכל הצרות, המרירות והיסורים שלו כוונה עליונה ממנו יתברך, כי אחרת לא היה מקבל את זאת, ואף שגם ידיעה זו קשה מאד לקבל, כי מרב צרותיו של האדם, בשעה שעוברים עליו משברים וגלים, כמעט שיתפוצץ לגמרי, עם כל זאת אם רק רוצה להסתכל על האמת, ההכרח להודות במה שאמר החכם: "הסבלנות היא תחבולה למי שאין לו תחבולה", ואם תחזק בדעתך, אהובי, בני, ובורים אלו, תראה ותבין ותשפיל את אמתותם, כי באמת אין שום עצה אחרת בזה העולם, כי אם רק לברוח אליו יתברך, ורק שם יכולים להושע, כי על-ידי שהאדם מרבה לבקש ממנו יתברך ברחמים

ובתחנונים, שיחוס וירחם עליו ויוציאו מהמיצר והצרה
 שנפל לתוכה, על-ידי התפלה והבקשה שיהיה חזק
 בהם בקביעות, זה בעצמו ירחיב את דעתו, ויזכה
 להבין, שהכל בידו יתברך, ויקבל את כל הפא עליו
 לטובה, ויהיה מרצה מכל מה שעובר עליו, ועל-ידי-זה
 יש לו לקנות, כי סוף כל סוף הכל יתהפך לטובה,
 אבל עליך לדעת, אהובי, בני היקר, שגם לקבל את
 זה צריכים רחמים רבים והתחזקות עצומה, כי בזה
 העולם עוברים על כל אחד משברים כאלו, שפבר אינו
 יודע מה לעשות עם עצמו מרב מרירותו, הרפתקאותיו
 ובלבוליו, ומזה בא, שנכנס בלב האדם להתאבד, חס
 ושלום, אשר באמת אין זו שום עצה, כי מי אמר
 לך, שאחר-כך יהיה יותר טוב, כי אנחנו יודעים אשר
 המאבד עצמו לדעת, אין לו חלק לעולם הבא (עין
 שמחות ב, א כעין זה), ואם-כן הוא מאבד גם את
 העולם הזה וגם את העולם הבא, ועל-כן מה שוים לו
 כל החיים?! ואף שמרב מרירות שעוברת על האדם
 לא אכפת לו שום דבר, זה בא לו רק מחמת קטנות
 וחסרון הדעת, כי מי שבאמת יודע בידיעת הבורא
 יתברך שמו, ויודע את יוחניות חיות אלקותו יתברך,
 ומשיג את האין סוף ברוך הוא, הוא יודע מרחוק
 מה נקרא שעשוע ותענוג העולם הבא, להנות מזיו

שְׂכִינַת עֵזוֹ יִתְבַרֵךְ, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּפִי יִגִיעֶתוּ, טָרַחְתוּ וְצָרוֹתָיו, יִסּוּרָיו וְהִרְפַּתְקָאוֹתָיו בְּזֶה הָעוֹלָם וְכוּ', וְכָפִי שְׂזוּכָה לְהַחֲזִיק מֵעֲמֵד וּמִחֲזֵק אֶת עֲצָמוֹ, כְּמוֹ-כֵן זוּכָה לְהַעֲשׂוֹת כָּלִי לְקַבֵּל עֲרֵבוֹת, נְעִימוֹת, יְדִידוֹת, זִיו, חֵיוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ, וְעַל-כֵּן רֵאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי, מֵה לְפָנָי, וְ"תִהְיֶה מְרַצָּה" מִכָּל אֲשֶׁר בָּא עָלָיָה, וְהַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בּוֹדֵאֵי יִהְפֹךְ לָךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

ה.

רֵאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי הַיָּקָר, לְחֲזֵק אֶת עֲצָמָךְ בְּכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עָלָיָה, כִּי צָרִיךְ שְׁתַּדַּע שֶׁהוּא יִתְבַרֵךְ מְנַהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וּבְהַשְׁגָּחָה נוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, וְאֵף שְׁמֵרֵב צָרוֹת וְיִסּוּרִים שְׁעוֹבָרִים עָלָיָה, אֵינָךְ יָכוֹל לְתַפֵּס וּלְהַשִּׁיג מֵה וְלָמָּה וְכוּ', עִם כָּל זֹאת עָלָיָה לְהֶאֱמִין בְּצַדִּיקִים הָאֱמֵתִיִּים וּבְתַלְמִידֵיהֶם, שְׁכָבֵר זָכוֹ לְמֵה שְׁזָכוֹ, וְהַשִּׁיגוּ מֵה שֶׁהַשִּׁיגוּ, עַד שֶׁהוֹרִידוּ אֶת רַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבַרֵךְ בְּזֶה הָעוֹלָם, וְחִדְּשׁוּ חֲדוּשֵׁי תוֹרָה הַשְּׂוִים לְכָל נֶפֶשׁ, שֵׁשׁ בָּהֶם כַּח לְחֲזֵק וּלְאִמָּץ נֶפֶשׁ כָּל חַי, אֲפִלּוֹ הַקָּטָן וְהַפְּחוּת וְהִירוּד — אִם רַק יִטָּה אֲזַנּוֹ וְלִבּוֹ לְשֹׁמֵעַ אֶל דְּבָרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים, אֲזוּ יִזְכֶּה לְצֵאת מִצָּרוֹתָיו וּמִמְצוּקוֹתָיו, אֵךְ עֵקֶר הַצָּרָה, שְׁנֵדָמָה לְאָדָם, שְׂאִין מִתְפֹּנְגִים אֵלָיו, הֵינּוּ שֶׁהוּא כָּבֵר נֶפֶל כָּל-כָּף.

שְׁאִין הַדְּבָרִים נוֹגְעִים לוֹ כָּלֵל, כִּי לִפְעָמִים כַּאֲשֶׁר
אָדָם שׁוֹמֵעַ אוֹ מְעִין בְּסִפְרִים, וְרוֹאֶה אֶת הַהִתְחַזְּקוֹת
שֶׁחֲזָקוֹ אוֹתָנוּ הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִיִּים וְתִלְמִידֵיהֶם הַבָּאִים
אַחֲרֵיהֶם, וְהוֹדִיעוּ לָנוּ שְׁאִין שׁוֹם יֵאוֹשׁ בְּעוֹלָם, וְאָפְלוּ
אִם נָפַל כְּמוֹ שֶׁנִּפְל, רַחֲמָנָא לְצַלָן, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם
אֲתוּ, עֲמוּ וְאָצְלוּ, וְסָמוּךְ לוֹ, כִּי מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
וְגַם מִשֵּׁם מְצַפֶּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְתִשׁוּבָתוֹ בְּאִיזוֹ מְדֻרְגָה
שֶׁהוּא, אִךְ מִחֲמַת חֲלִישוֹת הַדַּעַת שֵׁישׁ לוֹ מִמַּעֲשָׂיו
שֶׁאֵינָם טוֹבִים, כִּי יֵדַע אֵינִישׁ בְּנִפְשֵׁיהֶ, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא
גָּרוּעַ מִן הַכֹּל, וְלֹא עָלָיו נֶאֱמָרוּ הַדְּבָרִים הַלְלוּ, הַגִּם
כִּי הַצְּדִיקִים בְּאָרוֹ בְּפִרוּשׁ, שֶׁהֵם מְדַבְּרִים אָפְלוּ עַל
הַגָּרוּעַ שֶׁבְּגָרוּעִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן נִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הֵם
רוֹצִים רַק לְפִתּוֹת אוֹתוֹ וְלְהִסִּיתוֹ, וְלְהַכְּנִס עִמּוֹ בְּדֶרֶךְ
פְּשָׁרָה בְּעֵלְמָא, כְּדִי שְׁלֹא יִפֹּל עוֹד יוֹתֵר וַיְהִיֶה גָּרוּעַ
בְּיוֹתֵר, רַחֲמָנָא לְצַלָן, אֲבָל הָאֱמֵת הוּא יוֹדֵעַ בְּנִפְשׁוֹ
אֶת פְּחִיתוֹתוֹ וְשִׁפְלוּתוֹ, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
רַחוּק מִמֶּנּוּ מְאֹד, וּכְבֹר אֲבָדָה תִּקְוֹתוֹ, חַס וְשְׁלוֹם,
וְכִיּוֹצֵא בְּחִלְשׁוֹת וּבְנִפְּלוּת כְּאִלוֹ, שְׁרוּצָה הַבַּעַל דְּבָר
לְהִסִּיתוֹ וְלְהַדְּיחוֹ מִדֶּרֶךְ הָאֱמֵת, אֲבָל אוֹתָם שְׁזָכוּ לְהַכְּלִל
בְּתוֹךְ הַקְּבוּץ הַקָּדוֹשׁ הָאוֹחֲזִים עִצְמוֹן בְּצַדִּיק הָאֱמֵת,
הֵם מְאֵמִינִים בְּאֱמֵת וּבְאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, כִּי כָּל דְּבָרֵי
הַצְּדִיק וְהַתְּחַזְּקוֹתוֹ, אֵינָם בְּדֶרֶךְ פְּשָׁרָה וּפְתוּי וְהִסְתָּה,

חס ושלום, רק כף היא האמת לאמתה, כי בגדל השגתם העצומה השיגו את האמת — אשר רבים רחמיו וחסדיו יתברך, עד אין חקר, והוא יתברך חושב מחשבות "לבלתי ידח ממנו נדח" (שמואל-ב יד, יד), אפלו מי שכבר נדח לגמרי, חס ושלום, וכל הדבורים שהצדיקים מחזקים אותנו ומנחמים אותנו ומעוררים ומקיצים אותנו, לידע כי עדין השם אתנו ובמקומנו ממש, כי מלא כל הארץ כבודו, לא מלבם הוציאו דברים אלה, רק הם דברי השם ממש, והוא יתברך בעצמו הודיע לנו הדבורים הקדושים הללו על-ידי הצדיקים ותלמידיהם הקדושים, שנשארו אחר הסתלקותם, לידע כי עדין השם יתברך עמנו בכל דור ודור, ולא יעזבנו לעולם, "עד יכונן ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ" (ישעיה סב, ז), ולעתיד לבוא יזכו לראות זאת בעיניו ממש, בבחינת (ישעיה מ, ה): "ונגלה כבוד השם וראו וכו', "כי פי השם דבר", ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לחקק בדעתך, אשר כל דברי הצדיקים האמתיים ותלמידיהם סוכבים והולכים גם עליך, ובודאי אם תכניס את הדבורים האלו בתוך לבך, ותקים באמת, בתמימות ובפשיטות, אז תזכה להגיע בזה העולם אל מה שאתה צריך לזכות להגיע, ותזכה

להפוך את כל הירידות והנפילות לעליות גדולות, אשרי
מי ששם על לבו דברים אלו.

.ו

ראה, אהובי, בני היקר, לחזק את עצמך על
אף שנפלת עכשו בעמקי עמקים בשאול תחתית
ומתחתיו, ונכשלת במה שנכשלת וכו', אפלו בעברה
הכי גרועה וכו', כי רחמנותו יתברך גדולה עד אין
סוף, ובוודאי גם עליך הקדוש-ברוך-הוא מרחם, ויודע
מי הביא אותך למה שביא, ולכן הזהר שהמצפון לא
יהרס אותך, וראה לחזק את עצמך, ו"תהיה מרצה"
מכל מה שעבר עליך, ותדע כי גם שם במקומך,
במקום שאתה נמצא, גם שם מאיר אלופו של עולם,
ואף שיש לך קשיות על עצמך — מדוע אתה נופל
בכל פעם למקומות מגנים כאלו, ואתה נכשל במה
שנכשל, אף-על-פי שפבר קבלת על עצמך כל-כך
הרבה קבלות — לא לחזר אל הרע והטנוף והזהמה
שנלפדת בהם, עם כל זאת עליך לדעת, שאסור לך
להתיאש כלל, ואל תניח את עצמך פרגע, רק "תהיה
מרצה" מהכל, וחזר בתשובה אליו יתברך, כי מה
אתה יודע מאיזה מקום אתה נמשך, ומהיכן שרש
נשמתך, כי אנו רואים בחוש כמה אנשים שהיו

וְשָׁעִים גְּדוֹלִים שָׁנִים רַבּוֹת, וְעָבְרוּ עֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת
 מְאֹד, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וְאַחַר-כֵּן הִתְעוֹרְרוּ בְּתִשְׁבּוּבָה
 וְנַעֲשׂוּ בְּעָלֵי תִשְׁבּוּבָה גְּמוּרִים, כַּמּוּבָא כַּמָּה מַעֲשִׂיּוֹת
 כְּאֵלֶּה בְּגִמְרָא וּבְמִדְרָשִׁים וּבְשָׂאֵר הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים;
 וְכַמַּעֲשֵׂה דְרַבֵּי אֶלְעָזָר בֶּן דְּוִרְדִּיא (עֲבוּדָה זָרָה י"ז),
 שְׂאֵמְרוּ עָלָיו, עַל רַבֵּי אֶלְעָזָר בֶּן דְּוִרְדִּיא, שֶׁלֹּא הִנִּיחַ
 זוֹנָה אַחַת בְּעוֹלָם, שֶׁלֹּא כָּא עָלֶיהָ. וּפְעַם אַחַת שָׁמַע
 שֵׁישׁ זוֹנָה אַחַת בְּכַרְכֵי הַיָּם, וְהִיְתָה נוֹטֶלֶת פִּיס דִּינָרִין
 בְּשִׁכְרָה, נָטַל פִּיס דִּינָרִין וְהִלֵּךְ, וְעָבַר עָלֶיהָ שְׂבָעָה
 נְהוּרוֹת, בְּשַׁעַת הַרְגְּל־דְּבַר הַפִּיחָה, אָמְרָה — כְּשֵׁם
 שְׁהִפְחָה זֹו אֵינָה חוֹזְרָת, כֵּן אֶלְעָזָר בֶּן דְּוִרְדִּיא אֵין
 מְקַבְּלִין אוֹתוֹ בְּתִשְׁבּוּבָה; הִלֵּךְ וַיֵּשֶׁב בֵּין שְׁנֵי הָרִים
 וּגְבָעוֹת, אָמַר: "הָרִים וּגְבָעוֹת בִּקְשׁוּ עָלַי רַחֲמִים",
 אָמְרוּ: "עַד שְׂאֲנוּ מְבַקְּשִׁים עָלֶיךָ, נִבְקֵשׁ עַל עַצְמָנוּ",
 וְכוּ', אָמַר: "שְׂמִים וְאַרְץ בִּקְשׁוּ עָלַי רַחֲמִים", אָמְרוּ:
 "עַד שְׂאֲנוּ מְבַקְּשִׁים עָלֶיךָ" וְכוּ', אָמַר: "חֲמָה וּלְבָנָה
 בִּקְשׁוּ" וְכוּ', אָמְרוּ: "עַד שְׂאֲנוּ מְבַקְּשִׁים" וְכוּ', אָמַר:
 "כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת בִּקְשׁוּ" וְכוּ', אָמְרוּ: "עַד שְׂאֲנוּ
 מְבַקְּשִׁים" וְכוּ', אָמַר: "אֵין הַדְּבָר תְּלוּי אֶלָּא בִּי".
 הִנִּיחַ רֵאשׁוּ בֵּין בְּרַכְיֹו וְגָעָה בְּבִכְיָה, עַד שִׁיְצָאָה
 נִשְׁמָתוֹ, יְצָאָה בַת קוֹל וְאָמְרָה: "רַבֵּי אֶלְעָזָר בֶּן
 דְּוִרְדִּיא מְזַמֵּן לְחַיֵּי עוֹלָם הַבָּא", כִּכָּה רַבֵּי וְאָמַר: "יֵישׁ

הקונה עולמו בכמה שנים, ויש הקונה עולמו בשעה אחת", ואמר רבי: "לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן, אלא שקורין אותן "רביי", עיין שם; וכיוצא באלה מעשיות הרבה מאד בכל דור ודור, ולכאורה תמוה הדבר, הלא עברה גורת עברה (אבות ד, ב), וכל מה שעובר עברה יותר, הוא נופל ביד הסטרא אחרא ביותר, ומאין בא שלבסוף יתגבר נגד הסטרא אחרא, ויחזור בתשובה? אך הענין הוא, פי באמת בכל אחד מיישראל יש נשמה יקרה, שיש לה כח גדול לעמד נגד היצר הרע וחילותיו, כי אם לא היה לו כח לעמד נגד היצר הרע, לא היה הקדוש-ברוך-הוא נותן לו יצר הרע כזה, כי אין הקדוש-ברוך-הוא בא בטרוניה עם בריותיו (עבודה זרה ג.), ואין השם יתברך נותן שום מניעות לאדם, שלא יוכל לעמד בקו, אך עקר כל החטאים וכל התאוות שהאדם נלכד בהם, ועקר תאות נאוף, רחמנא לצלן, שהיא עקר היצר הרע, כמאמר חכמינו הקדושים (זהר ויקרא טו:), העקר הוא מחמת שטות, שאינו יודע מכחו, וזה עקר בחינת מחין דקטנות, שעל-ידי-זה נופל לתאות נאוף, שהיא כלל כל החטאים, רחמנא לצלן, דהינו שנקטן מחו ונחלשת דעתו, עד שאינו יודע מכחו, ונדמה לו שאי אפשר לו לעמד כנגד תאוה זאת, כי

עקר הגבורה היא בלב, ומי שלבו חזק, יוכל להתגבר נגד כל התאוות שבעולם, כמו שראינו כמה צדיקים וכשרים, שעמדו בנסיונות גדולים, וכל זה על-ידי חכמתם ודעתם, שזה עקר הכח של האיש הישראלי, כמו שכתוב (קהלת ז, יט): "החכמה תעז לַחֲכָם" וכו', ועל-כן חכמה אותיות — פח מה, פי המחין הם מחיצות פרוסות בפני תאות נאוף, רק העקר שיאמין בכחו, וידע באמונה שלמה, שיש בכח שכלו ומחו לעמד נגד כל התאוות, אפלו נגד תאות נאוף, פי המח והשכל הוא הנשמה, והנשמה של האיש הישראלי, אפלו של הפחות שבפחותים, בודאי היא יכולה לעמד נגד כל העולם עם כל התאוות, כי אין זו דרך הענוה להקטין כחו, ולומר, שאין לו נשמה גבוהה כמו הצדיקים והכשרים, וכאלו אין בידו כלל להיות איש כשר וצדיק, כי ענוה כזו אסורה, והיא ענוה פסולה, ואין זו ענוה כלל רק מחין דקטנות, וצריכים להתרחק מזה מאד, כי על-ידי-זה נופלים לכל התאוות והעקר לתאות נאוף, רק אדרבה צריך כל אחד לומר לעצמו, שיש לו נשמה גבוהה מאד, כי הנשמה של הפחות שבפחותים שבישראל גם-כן גבוהה וקדושה מאד מאד, וצריך לומר בדעתו, שאין נאה לו להיות פרוץ אחר תאוות, חס ושלום, מכל שכן לעבר איזו עברה,

חס ושלום, כמו שכתוב (דברי הימים ב יז, ו): "ויגבה לבו בדרך ה' — שצריכים להגביה לבו בדרך ה' השם, ולידע כי כל אחד מישראל בשרשו רחוק מעברות מאד מאד, וכל אחד מישראל הוא בעל כח גדול לעמד נגד כל העולם עם כל התאוות, רק העקר שיזכה לידע מכחו, ומחמת שהסטרא אחרא אורבת מאד לאדם, וכל מה שהאדם עובר עברה יותר, יונקת ממנו הסטרא אחרא ביותר, ובולעת אותו יותר, רחמנא לצלן, ועל-כן לפעמים הסטרא אחרא בולעת את האדם כל-כך, עד שמגיעת לעצם פנימיות קדשת יהדותו, והיא מתחזקת ומתגברת לבלע גם נקדה זאת, ומביאה אותו לידי עברה גדולה, חס ושלום, כדי לבלע אותו לגמרי, חס ושלום, אבל תכף כשהיא רוצה לבלע את עצם פנימיות קדשת יהדותו, אזי זאת הנקדה עומדת לסטרא אחרא בבית הבליעה שלה, כי זאת הנקדה של פנימיות קדשתו היא בעלת כח גדול מאד, ועל-כן אי אפשר להסטרא אחרא לבלע אותה בשום אופן, ולא די שאינה יכולה לבלע אותה, אף גם זאת הנקדה הטובה עומדת לסטרא אחרא בבית הבליעה שלה, עד שהיא מכרחה לתן הקאות להקיא ולהוציא כל הקדשות שבלעה מזאת הנשמה, ומזה בא מה שלפעמים האדם נתעורר בתשובה אחר כמה

עברות, הינו פי לפעמים עברה מביאה את האדם לתשובה, כי על-ידי שנלכד באיזו עברה חמורה, רחמנא לצלן, על-ידי-זה נתמרמר לבו, ונתעורר בתשובה, עד שנעשה בעל תשובה גמור, וכל זה מחמת התגברות הנקדה שלו, שהיא באמת בעלת כח גדול, וכשהיא רואה שהסטרא אחרא רוצה לבלע אותה לגמרי, חס ושלום, אז מתגברת כנגדה, עד שמכרחה לתן הקאות ולהחזיר את הקדשות שבלעה ממנו, אך בודאי אין שום אדם יכול לסמוך על זה, חס ושלום, כי (יומא פח:): האומר אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה, כי לפעמים מתגברת הסטרא אחרא כל-כף, עד שפולעת אותו באמת לגמרי, כמו שמצינו כמה וכמה רשעים, שלא שבו בתשובה גם לבסוף, ונכרתו ונאבדו לגמרי, רחמנא לצלן, כי זה סתרי דרכי הבחירה, שאין שום אדם יכול לעמד עליהם, ובודאי צריכים לברח מן העברה בתכלית הבריחה, אך אחרי שפבר עבר מה שעבר, חס ושלום, צריך לידע ולהאמין, שאין שום יאוש בעולם כלל, ואפלו אם פבר רצה להתגבר אלפי פעמים להיות איש פשר, ולא עלתה בידו, ונפל למה שנפל, ואפלו אם נפל לעברות גמורות וחמורות, חס ושלום, אף-על-פי-כן עדין יש לו תקנה כל עוד נשמתו בו,

והעקר הוא אמונה — שתהיה לו אמונה שלמה בהשם יתברך, וישתדל בכל עז להתקרב לצדיק אמת, וישפך שיחו לפני השם יתברך, שיגלה לו את הצדיק האמת, כדי שיזכה על ידו לאמונה שלמה, ואז בודאי יש לו תקנה לעולם יהיה איך שיהיה, כי עקר הכח לעמד כנגד היצר הרע הוא — על-ידי אמונה, שהיא כולל ועקר כל התורה כלה (עין מכות כד.); ולכן ראה, אהובי, בני היקר, להכניס בעצמך אמונה פשוטה בו יתברך, ותדע שאין יודעים כלל, אתה ראה להמשיך את עצמך תמיד לחזר אליו יתברך במסירות נפש הכי חזקה, ותמיד תשתוק רק אליו יתברך, ואף-על-פי שבין כך אתה נופל במקום שאתה נופל וכו', ואפלו שכבר יצאת ונתעלית וכו', ואחר-כך עוד פעם נפלת במקום שנפלת וכו', ואפלו שהיה כך אלפים ורבבות פעמים וכו', אל תסתכל על זה כלל, רק "תהיה מרצה" מכל מה שעובר עליך, ותשתוק אחריו יתברך, ותבוא אליו יתברך ברחמים ובתחנונים, ותשפך לפניו יתברך את כל לבך וכל מה שעובר עליך בתמימות ובפשיטות גמורה, ותבקש ותתחנן לפניו יתברך, שיחוס וירחם עליך לצאת מעמקי עמקים מהשאול תחתית ומתחתיו שנפלת אליהם, ואם תהיה חזק ואמין כל ימי חיך לבלי להניח את מקצת עבודתך ויגיעה, ותמיד "תהיה

מרצה" מכל הפא עליך, ותברח רק אליו יתברך, ותשוב בתשובה אמתית, ותתודה לפניו יתברך בכל מיני ודויים, ותפייסו בכל מיני פיוסים, ותתחנן לפניו יתברך בכל מיני תחינות ובקשות בעקשנות גדולה כל ימי חיידך, ולא תעזב אותו יתברך על אף מה שעובר עליך, אזי יהיה לבך בטוח, אהובי, בני היקר, כי תזכה סוף כל סוף לצאת מהבור ומהחשך ומהרע שנפלת אליהם, והכל יתהפך לטובה, ותזכה להכלל בו יתברך בתכלית ההכללות, ותשיג רוחניות חיות אלקותו יתברך עוד בזה העולם; אשרי מי ששם דברים אלו על לבו, ואז טוב לו כל הימים.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

שִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם רַבְּנוּ ז"ל, שְׁאָמַר בְּלִשׁוֹן תַּמָּה: עַל
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קִשָּׁה קִשְׁיֹת הַרְבֵּה מְאֹד, מַה טוֹב
וְנָעִים לְאִישׁ הַזֶּה שְׂזוּכָה לְדַעַת שְׁלָם, שְׂיוֹשֵׁב לוֹ
וְרוֹאֶה וַיִּוְדַע שְׂאִינוֹ קִשָּׁה שׁוֹם קִשְׁיָה כָּלֵל, וְהַכֵּל
נִכּוֹן וַיִּשָּׂר, כִּי יִשְׂרִים דְּרַכֵּי ה' (הוֹשַׁע יד, י); וְכֵן
אֲנֹכִי שִׁמְעֵתִי פַעַם אַחַת שְׁאָמַר: עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
קִשָּׁה קִשְׁיֹת וְכו', וְכוֹנְתוֹ הִיְתָה כְּמַתְלוּצֵץ מְזָה
שְׂקִשָּׁה לְקַצַּת בְּנֵי עוֹלָם קִשְׁיֹת הַרְבֵּה וּגְדוּלוֹת
עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, אֲבָל בְּאַמַּת בּוֹדָאִי
אֲסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵי דְרַכֵּי יִתְבָּרַךְ, כִּי בּוֹדָאִי צְדִיק
ה' כָּכֵל דְּרַכֵּי וְכו'. רַק שְׂאִי אֶפְשָׁר לְשַׁכַּל אֲנוּשֵׁי
לְהַבִּין דְּרַכֵּי וְהַנְהַגְתּוֹ אֶת הָעוֹלָם בְּשׁוֹם אִפֹּן.
(שיחות הַר"ן, סִימָן קיח)